

УДК 336.132.11
DOI: 10.21847/1728-9343.2017.6(152).122184

КУЖЕЛЄВ МИХАЙЛО,

*доктор економічних наук, професор, директор,
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Університету державної фіскальної служби України, м. Ірпінь*

НЕЧИПОРЕНКО АЛІНА,

*асистент кафедри фінансів,
Університет державної фіскальної служби України, м. Ірпінь*

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОГРАМ ЯК ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

У статті розглянуто питання реалізації регіональних інвестиційних програм, які здатні впливати на соціально-економічний розвиток регіонів. Особлива увага приділена розробці концепції вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм як фінансового інструменту стимулювання регіонального розвитку. Запропонована концепція вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм дозволяє комплексно впливати на внутрішні та зовнішні загрози інтересам регіональних інвестиційних програм, уникаючи негативного впливу в умовах динамічного зовнішнього середовища або мінімізуючи його.

Ключові слова: фінансові інструменти; регіональний розвиток; регіональні інвестиційні програми; інвестиційний потенціал регіону; концепція вдосконалення механізму.

Постановка проблеми. Для більшості регіонів України на сучасному етапі розвитку характерною є системна соціально-економічна криза, розв'язання якої потребує залучення додаткових фінансових ресурсів. Важлива роль у подоланні кризових явищ та вирішенні питань забезпечення збалансованого регіонального розвитку відводиться фінансовим ресурсам держави та розробці й реалізації системи інвестиційної підтримки регіонів. Регіональні інвестиційні програми (далі – РІП) є дієвим та ефективним фінансовим інструментом держави у стимулюванні регіонального розвитку та сприяють успішній реалізації регіональної інноваційної стратегії, спрямованої на підвищення рівня соціально-економічного розвитку регіонів. Тому питання щодо вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм як фінансового інструменту стимулювання регіонального розвитку є актуальним.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Розробка питань підтримки регіонального розвитку та реалізації регіональних інвестиційних програм відбувається в рамках тих національних економік, які знаходяться в пошуках свого концептуального шляху розвитку й економічний розвиток регіонів розглядають як стратегічний напрям розвитку національного господарства. Так відбувається в Україні та інших країнах пострадянського простору, тому методи наукового обґрунтування та розробки інвестиційних програм на рівні регіонів вивчалися нами на підставі робіт українських учених-економістів, зокрема С. Білої, А. Жаліло [1], Т. Савостенко [2], М. Царенка [3] та інших. Разом із тим, науковий фундамент самих процесів інвестування та планування закладений в роботах зарубіжних дослідників, таких як:

З. Боді, А. Кейн, А. Дж. Маркус [4], Д. Свенсон, Ж. Різ [5] та ін.

Мета статті - на основі системного підходу розробити концепцію вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм.

Виклад основного матеріалу. В умовах реформування національної бюджетної системи та падіння більшості показників соціально-економічного розвитку країни існуючі фінансові інструменти стимулювання економічного розвитку, зокрема бюджетні та податкові, утрачають свою актуальність. Тому виникає об'єктивна потреба в реформуванні системи державних фінансів та активізації державних і місцевих органів влади до залучення інвестиційних ресурсів для реалізації комплексу соціально-економічних програм. Необхідною складовою реформування системи державних фінансів має стати вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм, в основі яких доцільно використовувати системний підхід, який дозволяє визначити всі його складові та взаємозв'язки між ними.

Питання економічного розвитку регіонів пов'язане із підвищенням їхньої інвестиційної привабливості як для залучення інвестицій (у т. ч. іноземних), так і для міжрегіонального перерозподілу фінансових ресурсів. Відтак важливого значення в умовах сьогодення набуває стратегічне планування розвитку окремих територій і реалізація регіональних інвестиційних програм та проектів.

Регіональна інвестиційна програма фактично є системою взаємопов'язаних і взаємообумовлених між собою за змістом, термінами, ресурсами, виконавцями інвестиційних проектів та заходів організаційно-еко-

номічного, нормативно-правового та іншого характеру, спрямованих на реалізацію цілісної регіональної інвестиційної та структурної політики відповідно до потреб розширеного відтворення [2].

У зв'язку зі змінами в соціально-економічному розвитку держави, міжнародній економіці внаслідок глобальної економічної кризи виникла потреба у скороченні переліку пріоритетів регіонального розвитку з метою концентрації фінансових ресурсів на основних завданнях, які матимуть довгостроковий вплив на розвиток регіонів та національної економіки в цілому. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року передбачає виділення таких пріоритетів: підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів; територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток; ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку [6]. Особливу увагу у Стратегії приділяється активізації залучення інвестиційних ресурсів для забезпечення регіонального розвитку, у т. ч. через механізм реалізації інвестиційних програм (проектів), спрямованих на розвиток регіонів.

Відзначаючи позитивний вплив організаційно-управлінських заходів на інвестиційний та соціально-економічний розвиток регіонів, необхідно відмітити, що в цілому він поки що є недостатнім. Про це свідчить менша, порівняно з іншими фінансовими інструментами, сила впливу діяльності місцевої влади щодо створення необхідних сприятливих умов для інвестиційної діяльності та реалізації регіональних інвестиційних програм.

Для вирішення вищезазначених проблем та активізації інвестиційної діяльності регіонів необхідно розробити концепцію вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм, яку наведено на рисунку 1.

Запропонована концепція базується на системі загальних та спеціальних принципів.

До загальних принципів можна віднести:

- принцип наукової обґрунтованості, який передбачає використання сучасного наукового апарату в процесі розробки підходів до формування механізму реалізації регіональних інвестиційних програм;
- принцип системності представляє механізм реалізації регіональних інвестиційних програм як систему економічних відносин та зв'язків між окремими елементами та їх взаємодію з навколишнім середовищем;
- принцип динамічності передбачає розробку механізму реалізації регіональних інвестиційних програм як явища, що постійно розвивається та вдосконалюється;
- принцип ефективності передбачає, що кінцевий економічний результат, який отримано від реалізації інвестиційного проекту, перевищує витрати на його розробку;
- принцип адаптивності, суть якого полягає у пристосованні до динамічного й непередбачуваного зовнішнього середовища, дотримання якого є необхідним в умовах динамічного зовнішнього середовища;
- принцип прозорості означає доступність та прозорість будь-якої інформації щодо реалізації регіональних інвестиційних програм.

Спеціальні принципи відображають особливості механізму реалізації регіональних інвестиційних програм:

- принцип цілеспрямованості відображає чітку постановку цілей перед кожним суб'єктом управління та визначає ступінь підпорядкованості всіх учасників та інституцій РІП для досягнення поставленої мети;
- принцип комплексності передбачає всебічне дос-

лідження причинних взаємозалежностей, оцінку вхідних параметрів РІП, їх зміну та розвиток у просторі та часі за кількісними та якісними показниками й вихідні параметри інвестиційного процесу;

- принцип субсидіарності означає, що розподіл фінансових та інвестиційних ресурсів між державним бюджетом та місцевими бюджетами ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача;

- принцип фінансової та інституційної забезпеченості передбачає реалізацію РІП у запланованому обсязі, оптимізацію структури інвестиційних ресурсів та зниження фінансових ризиків, що є особливо актуальним в умовах системної економічної кризи та обмеженості фінансових ресурсів у регіонах;

- принцип соціальної та екологічної спрямованості, згідно з яким аналізується відповідність РІП існуючим національним і міжнародним соціальним та екологічним стандартам.

Суб'єктами механізму реалізації регіональних інвестиційних програм, згідно з чинним законодавством, виступають: держава; органи місцевого самоврядування; територіальна громада; інвестори.

Відповідно до принципів формується мета концепції - розробка та реалізація цілеспрямованого комплексу заходів, що забезпечують створення в регіоні сприятливого інвестиційного клімату й розвиток інституційної інфраструктури регіонального інвестиційного ринку для ефективного стимулювання регіонального розвитку в поточному й перспективному періодах.

Орієнтуючись на мету, інтереси суб'єктів управління РІП, чинники та загрози цим інтересам визначимо ряд завдань, які повинні вирішуватися за допомогою запропонованого механізму:

- 1) створення соціально-економічних умов, що сприятимуть ефективному розвитку в регіоні інвестиційної діяльності;
- 2) формування ефективної організаційно-управлінської системи підтримки інвестиційної діяльності в регіонах;
- 3) стимулювання вітчизняних та іноземних інвесторів;
- 4) формування сучасної інвестиційної інфраструктури;
- 5) вибір комплексу інвестиційних програм і проектів відповідно до інвестиційної стратегії регіону;
- 6) забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку регіону.

До інтересів суб'єктів управління регіональними інвестиційними програмами можна віднести:

- фінансову стабільність;
- високий рівень інвестиційної активності та ефективності інвестицій;
- високий інноваційний рівень;
- достатність фінансових ресурсів;
- ефективну нейтралізацію наслідків загроз.

Чинники реалізації регіональних інвестиційних програм поділяють на зовнішні та внутрішні. До першої групи можна віднести [3]:

- рівень розвитку нормативно-правової бази, який визначає не тільки зміст і цільову спрямованість РІП, але й певним чином стандартизує процеси їх розробки;
- посилення фінансової та соціально-економічної самостійності адміністративних районів і міст України, що зумовлено посиленням уваги до розробки РІП на регіональному рівні;

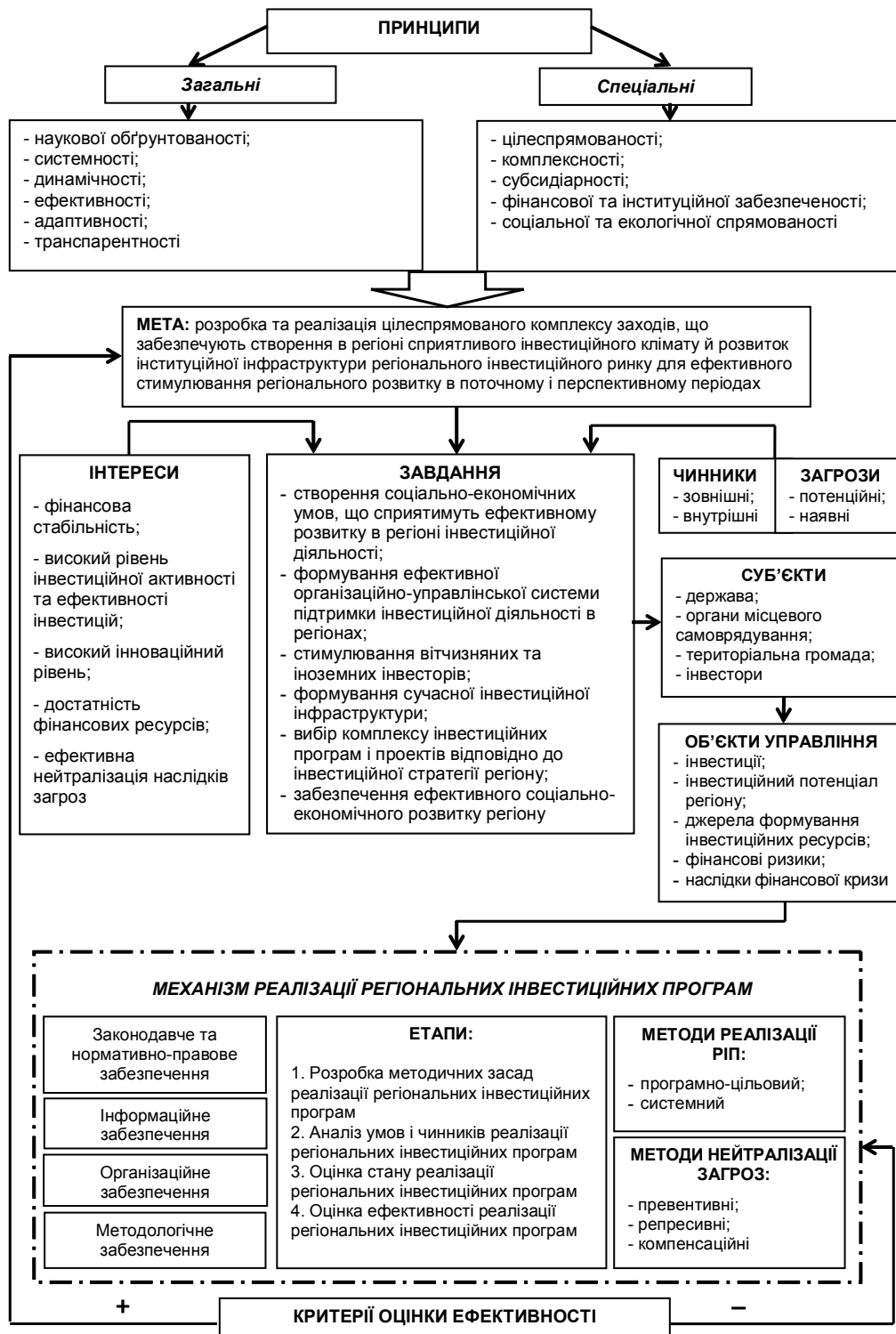

Рис. 1. Концепція вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм.

- використання нових форм господарювання: інноваційних та індустріальних кластерів, індустріальних та технологічних парків, транскордонних утворень тощо;
- особливості державної економічної політики, які впливають на структурні господарські процеси та умови фінансово-економічної діяльності регіону;
- кон'юнктура на світових товарних ринках, що впливає на рівень конкурентоспроможності підприємств регіону та визначає його зовнішньоекономічний потенціал;

- міжнародна інвестиційна позиція України, яка складається з портфельних, прямих та інших інвестицій, а також із резервних активів. Вона не тільки відображає реальний стан інвестиційної діяльності в країні, але й впливає на інвестиційну привабливість її регіонів.

До другої групи чинників можна віднести [3]:

- організаційно-управлінські, що зумовлюють рівень управління, керованості та контрольованості процесів розробки та реалізації РІП;
- поточне фінансово-ресурсне забезпечення РІП,

яке є матеріальною основою для успішного вирішення завдань інвестиційної програми;

- фінансово-економічна, соціальна та екологічна ситуація в регіоні, яка може кардинально змінити умови реалізації РІП;
- зацікавленість та активність органів місцевого самоврядування в реалізації РІП та рівень кваліфікації їхніх співробітників.

До основних загроз реалізації регіональних інвестиційних програм можна віднести:

- послаблення інвестиційної привабливості регіону;
- зниження рівня інвестиційної активності в регіоні;
- недостатню гнучкість складових РІП;
- слабку адаптованість РІП до змін у зовнішньому середовищі;
- низький рівень інноваційності національної економіки;
- відсутність координації між РІП та програмами соціально-економічного розвитку регіонів;
- системну економічну кризу.

Зазначені загрози можуть носити як потенційний, так і реальний характер.

У рамках концепції вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм можна виділити такі об'єкти управління: інвестиції; інвестиційний потенціал регіону; джерела формування інвестиційних ресурсів; фінансові ризики; наслідки фінансової кризи.

Важливим чинником ефективного функціонування механізму реалізації регіональних інвестиційних програм є відповідна підсистема забезпечення: законодавчого та нормативно-правового, інформаційного, організаційного та методологічного забезпечення.

Законодавчим та нормативно-правовим забезпеченням механізму реалізації регіональних інвестиційних програм є закони України "Про інвестиційну діяльність" [7], "Про засади державної регіональної політики" [8], "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України" [9], Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [6], Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання [10] та інші.

Основним джерелом інформаційного забезпечення для реалізації регіональних інвестиційних програм є звітність Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України та інших державних регуляторів.

За організаційне забезпечення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм відповідають держава, органи місцевого самоврядування, територіальна громада, інвестори.

Методологічним забезпеченням механізму реалізації регіональних інвестиційних програм є наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних економістів і практиків у цій галузі.

У рамках запропонованої концепції вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм можна виділити такі етапи:

- 1) розробка методичних засад реалізації регіональних інвестиційних програм;
- 2) аналіз умов і чинників реалізації регіональних інвестиційних програм;
- 3) оцінка стану реалізації регіональних інвестиційних програм: дослідження впливу РІП на показники інвестиційної діяльності в регіоні та аналіз зворотнього впливу інвестиційної діяльності на процес реалізації РІП;
- 4) оцінка ефективності реалізації регіональних інвестиційних програм.

Як свідчить світовий досвід, значну роль у підвищенні ефективності механізму реалізації регіональних інвестиційних програм відіграють обрані методи їх реалізації. В Україні можуть застосовуватися програмно-цільовий та системний методи реалізації РІП.

Програмно-цільовий метод - це метод управління інвестиційними ресурсами для досягнення конкретних результатів за рахунок залучених коштів із застосуванням оцінки ефективності їх використання на всіх стадіях реалізації РІП. Зокрема, цей метод поєднує комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, що спрямовані на вирішення проблем регіону та активізацію його розвитку [11]. Найбільше поширення програмно-цільовий метод має в США, де методики програмно-цільового планування та управління інтенсивно розробляються й удосконалюються. Вони мають ряд характеристик, серед яких виділяють такі [5]:

- цільова орієнтація програм як комплексів заходів із забезпечення кінцевих результатів;

- системний характер програм, через що кожна з них повинна охоплювати всі ресурси, організаційні ланки, види адміністративного, юридичного, організаційного, фінансового, мотиваційного, матеріально-технічного забезпечення, які необхідні для досягнення кінцевої мети;

- орієнтації програмно-цільового підходу на структуру прийняття рішень (визначення цілей, ідентифікацію та аналіз проблем, вироблення та аналіз альтернатив, прийняття рішень, реалізацію їх виконання тощо).

Системний метод реалізації РІП означає розгляд об'єкта та суб'єкта управління як системи, елементи якої утворюють складний комплекс економічних відносин. Такий метод у процесі прийняття рішень дає можливість брати до уваги поточну ситуацію та уникати прояву односторонньої позиції в оцінках і диспропорцій між елементами, ланками й частинами об'єктів управління. Системний метод дозволяє застосовувати математичні методи для аналізу підсистеми та вибору оптимальних рішень управлінських та господарських проблем.

В економічній літературі сукупність методів нейтралізації загроз прийнято розділяти на три групи: превентивні, репресивні, компенсаційні. Превентивні методи передбачають проведення заходів, спрямованих на запобігання непередбаченим руйнівним подіям з метою зниження вірогідності й розміру збитку. Превентивні заходи ґрунтуються на контролі над ризиком як методі мінімізації збитків. Репресивні методи управління ризиком спрямовані на зменшення ризику, який уже реалізується. Компенсаційні методи спрямовані на фінансування збитків, які вже мають місце [12].

Важливим елементом запропонованої концепції вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм є визначення критеріїв оцінки її ефективності. Такими критеріями можна вважати:

- 1) оцінка ступеня виконання проміжних та кінцевих завдань, закладених у схему регіональної інвестиційної програми та оцінку з цих позицій результатів роботи окремих складових РІП;

- 2) аналіз динаміки рівня соціально-економічного розвитку регіону та системи заходів, спрямованих на реалізацію інвестиційних проектів у межах виконання поточних та стратегічних планів РІП.

Оцінка ефективності РІП передбачає визначення показників соціально-економічного розвитку регіону.

Якщо умови критерію оцінки ефективності концепції виконуються, то поставлена системою мета досягнута і її потрібно відкорегувати. Інакше необхідно вдосконалювати елементи механізму реалізації регіональних

інвестиційних програм (системи забезпечення, етапи реалізації або запропоновані методи) доти, доки мету не буде досягнуто.

Розроблені етапи реалізації РІП припускають активне використання планування та прогнозування РІП як засобу підвищення ефективності інвестиційної діяльності, а також націлені на створення можливостей для оперативного реагування системи на вплив негативних чинників, передбачаючи перелік можливих заходів та інструментів із запобігання загрозам і мінімізації наслідків їх реалізації.

Висновки

1. Запропонована концепція вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм передбачає визначення комплексу завдань, принципів та методів їх реалізації, а також критеріїв оцінки ефективності запропонованого механізму.

2. Концепція дозволяє на підставі погодженого використання методів комплексно впливати на внутрішні та зовнішні загрози інтересам РІП, уникаючи негативного впливу в умовах динамічного зовнішнього середовища або мінімізуючи його.

3. Стратегічним завданням держави в умовах децентралізації є ефективне стимулювання регіонального розвитку, що сприятиме підвищенню рівня життя населення в регіонах. Запропонована концепція вдосконалення механізму реалізації регіональних інвестиційних програм передбачає розробку та реалізацію цілеспрямованого комплексу заходів, що забезпечать створення в регіоні сприятливого інвестиційного клімату та розвиток інституційної інфраструктури інвестиційного ринку для ефективного стимулювання регіонального розвитку в довгостроковому періоді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні: аналітична доповідь / [Біла С. О., Жаліло Я. А., Шевченко О. В. та ін.]; [за ред. С. О. Білої]. - К. : НІСД, 2011. - 80 с.
2. Савостенко Т. Застосування механізму державно-приватного партнерства під час реалізації регіональних інвестиційних програм / Т. Савостенко // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2015. - Вип. 3. - С. 179-189.

Кужелев Михаил,

*доктор экономических наук, профессор, директор,
Учебно-научный институт финансов, банковского дела
Университета государственной фискальной службы Украины, г. Ирпень*

Нечипоренко Алина,

*ассистент кафедры финансов,
Университет государственной фискальной службы Украины, г. Ирпень*

МЕХАНИЗМ РЕАЛИЗАЦИИ РЕГИОНАЛЬНЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОГРАММ КАК ФИНАНСОВЫЙ ИНСТРУМЕНТ СТИМУЛИРОВАНИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

В статье рассмотрены вопросы реализации региональных инвестиционных программ, которые способны влиять на социально-экономическое развитие регионов. Особое внимание уделено разработке концепции совершенствования механизма реализации региональных инвестиционных программ как финансового инструмента стимулирования регионального развития. Предложенная концепция совершенствования механизма реализации региональных инвестиционных программ позволяет комплексно воздействовать на внутренние и внешние угрозы интересам региональных инвестиционных программ, избегая и минимизируя негативное влияние в условиях динамичной внешней среды.

Ключевые слова: финансовые инструменты; региональное развитие; региональные инвестиционные программы; инвестиционный потенциал региона; концепция совершенствования механизма.

3. Царенко М. О. Научно-методические основы исследования региональных инвестиционных программ / М. О. Царенко // Научный вестник Национального университета государственной налоговой службы Украины (экономика, право). - 2012. - № 4 (59). - С. 42-50.

4. Боди З. Принципы инвестиций / З. Боди, А. Кейн, А. Дж. Маркус; [ред. В. А. Кравченко; пер. с англ. Э. В. Кондукова и др.]. - 4-е изд. - М. : Вильямс, 2002. - 982 с.

5. Head C. K. Attracting foreign manufacturing: Investment promotion and agglomeration / C. K. Head, J. C. Ries, D. L. Swenson // Regional Science and Urban Economics. - 1999. - № 29 (2). - Pp. 197-218. DOI: 10.1016/S0166-0462(98)00029-5

6. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>.

7. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560-XII [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

8. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 156-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/156-19>.

9. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України : Закон України від 23 березня 2000 р. № 1602-III [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>.

10. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання: Затверджено наказом Міністерства економіки України від 4 грудня 2006 р. № 367 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://meold.kmu.gov.ua/minec/control/uk/publish/article?art_id=92210&cat_id=38738.

11. Кужелев М. О. Механізм взаємовідносин "центр - регіон" у контексті забезпечення фінансової безпеки регіону / М. О. Кужелев // Вісник Донецького університету (Серія В. Економіка і право). - Донецьк : ДонДУ, 2001. - № 1. - С. 192-196.

12. Кужелев М. О. Формування механізму забезпечення фінансової безпеки корпорації / М. О. Кужелев // Схід. - 2013. - № 4 (124). - С. 44-48.

13. Машко А. О. Програма розвитку агропродовольчого комплексу Черкаської області / А. О. Машко // Економічна та соціальна географія. - 2014. - Вип. 2 (70). - С. 236-242. DOI: 10.17721/2413-7154/2014.70.236-242.

Kuzheliev Mykhaylo,

*Doctor of Economic sciences, Professor, Director,
Educational and Scientific Institute of Finance and Banking,
University of the State Fiscal Service of Ukraine, Irpin*

Nechyporenko Alina,

*Assistant of Department of Finance,
University of the State Fiscal Service of Ukraine, Irpin*

MECHANISM OF IMPLEMENTATION OF REGIONAL INVESTMENT PROGRAMS AS FINANCIAL INSTRUMENT OF STIMULATION OF REGIONAL DEVELOPMENT

In the article questions of implementation of regional investment programs which are capable to influence social and economic development of regions and also to promote achievement of strategic priorities of investment development of the state by attraction of financial resources are considered. Special attention is paid to development of the concept of improvement of the mechanism of implementation of regional investment programs as financial instrument for stimulation of regional development.

The main components of the concept of improvement of the mechanism of implementation of regional investment programs are defined, namely: principles, purposes, interests, tasks, factors, threats, subjects and objects of management, providing, stages, methods and criteria for evaluation of efficiency of implementation of regional investment programs.

Within the offered concept of improvement of the mechanism of implementation of regional investment programs it is allocated the following stages:

1. Development of methodical bases of implementation of regional investment programs.
2. Analysis of conditions and factors of implementation of regional investment programs.
3. Assessment of a condition of implementation of regional investment programs.
4. Assessment of efficiency of implementation of regional investment programs.

The conclusion is drawn that the offered concept of improvement of the mechanism of implementation of regional investment programs allows to influence in a complex internal and external threats to the interests of regional investment programs, avoiding and minimizing negative impact in the conditions of the dynamic external environment.

Keywords: *financial instruments; regional development; regional investment programs; investment potential of the region; concept of improvement of the mechanism.*

REFERENCES

1. Bila, S.O., Zhalilo, Ya.A., Shevchenk, O.V. [ed.] (2011), Innovative approaches to regional development in Ukraine: the analytical report, Kyiv, NISS, 80 p. (ukr).
2. Savostenko, T. (2015), Use of the public-private partnership mechanism in the implementation of regional investment programs, *Public administration and local government*. Issue 3, pp. 179-189 (ukr).
3. Tsarenko, M.O. (2012), Scientific and methodical bases of a research of regional investment programs, *The Scientific Bulletin of the National University of the State Tax Service of Ukraine (Economics and Law)*, No. 4 (59). pp. 42-50 (ukr).
4. Bodie, Z., Kane, A., Marcus, A.J. (2002), Principles of investments, Moscow, Williams, 982 p. (rus).
5. Head C.K., Ries J.C., Swenson, D.L. (1999), Attracting foreign manufacturing: Investment promotion and agglomeration, *Regional Science and Urban Economics*. № 29 (2), pp. 197-218. DOI: 10.1016/S0166-0462(98)00029-5
6. The state strategy of regional development until 2020 (2014), Resolution of the Cabinet of Ukraine dated August 6, 2014 No. 385, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
7. On investment activities (1991), Law of Ukraine dated September 18, 1991 No. 1560-XII, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
8. On fundamentals of the state regional policy (2015), Law of Ukraine dated February 5, 2015 No. 156-VIII, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
9. On the state forecasting and development of programs of economic and social development of Ukraine (2000), Law of Ukraine dated March 23, 2000 No. 1602 III, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>
10. Methodical recommendations of an order of development of regional target programs, monitoring and reporting on their performance (2006), order of the Ministry of Economics of Ukraine dated December 4, 2006, No. 367, available at: http://meold.kmu.gov.ua/minec/control/uk/publish/article?art_id=92210&cat_id=38738
11. Kuzheliev, M.O. (2001), The mechanism of relationship «the center - the region» in the context of ensuring financial safety of the region, *The Bulletin of the Donetsk university (Series B. Economics and Law)*, No. 1. pp. 192-196 (ukr).
12. Kuzheliev, M.A. (2013), Formation of the mechanism of ensuring financial safety of corporation, *Skhid*, № 4 (124). pp. 44-48 (ukr).
13. Mashko A.O. (2014), Program of development of agro-food complex of Cherkasy region, *Economic and social geography*. Issue 2 (70). P. 236-242. DOI: 10.17721 / 2413-7154 / 2014.70.236-242.

© Кужелев Михайло, Нечипоренко Аліна
Надійшла до редакції 15.11.2017